

SAKSUTSKRIFT

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
37/09	Kommunalt foreldreutvalg	09.11.2009
75/09	Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur	11.11.2009

Ullensaker kommunes høringsuttalelse - NOU 2009: 18 Rett til læring

Vedtak

Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur avgir høringsuttalelse til NOU 2009:18, "Rett til læring", slik det går fram under konklusjon i saksframlegget.

Rett utskrift

Reidun J. Hagen

Konsulent

Sendt:

- Saksbehandler til videre forføyning

Saksprotokoll i Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur - 11.11.2009

Behandling

Av 11 representanter var 11 tilstede.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunalt foreldreutvalg - 09.11.2009

Behandling

Av 14 representanter var 12 tilstede medregnet møtende vararepresentant.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur avgir høringsuttalelse til NOU 2009:18, "Rett til læring", slik det går fram under konklusjon i saksframlegget.

RÅDMANNENS INNSTILLING

Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur avgir høringsuttalelse til NOU 2009:18, "Rett til læring", slik det går fram under konklusjon i saksframlegget.

Ullensaker, 03.11.2009

Hanne Espeseth
kommunaldirektør

Saksbehandler: Kjell Fredagsvik
Vedlegg:
Saksdokumenter: NOU 2009: 18 *Rett til læring*

SAKEN GJELDER

Utvalget som utarbeidet NOU 2009: 18 *Rett til læring* ble oppnevnt av Regjeringen Stoltenberg II ved kongelig resolusjon av 29. juni 2007. Hensikten med utvalget var å få frem forslag som skulle bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Utvalget har hatt 16 medlemmer med kommunaldirektør Jorid Midtlyng, Trondheim som leder. Utvalget fikk et svært omfattende mandat og omfatter alle kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenester og deres samvirke for å gi den enkelte mest og raskest mulig hjelp til å være deltager i det inkluderende samfunn Norge har utviklet seg til å bli.

Utvalgets mandat er skissert i 20 strekpunkter som det her gjengis en kortfattet oversikt over:

Utvalget skal:

- bygge på de overordnede prinsippene om retten til tilpasset og likeverdig opplæring i en inkluderende skole for alle samt prinsippet om universell utforming.
- vurdere om vi har et system som sikrer tidlig intervensjon for barn med særlige behov, og vurdere tiltak som kan sikre tidlig innsats og livslang læring.
- vurdere hvordan den ordinære opplæringen legger til rette for læring og utvikling for den enkelte elev med særskilte behov.
- vurdere tilbudet til voksne med særskilte behov, herunder voksne med lese- og skrivevansker.
- ha en grundig gjennomgang av spesialundervisningens plass i norsk skole, herunder organisering, ressursbruk og resultater.
- beskrive det statlige spesialpedagogiske støttesystemet og gjøre en samlet gjennomgang av arbeidsoppgaver og arbeidsdeling mellom enhetene i det statlige støttesystemet, og mellom det statlige støttesystemet og den lokale og regionale PP-tjenesten.
- beskrive og oppsummere forhold som hemmer og fremmer tverrfaglig og tverretattlig samarbeid, lokalt og på tvers av nivåene.
- som grunnlag for vurderinger og forslag utarbeide et oppdatert kunnskapsgrunnlag, herunder resultater fra evalueringer m.m.
- skal gjøre seg kjent med hvordan tilbudet for barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp er tilrettelagt og organisert i sammenlignbare land og utnytte relevant forskning på området.
- legge fram konkrete forslag til bedre organisering og effektiv ressursbruk for en fremtidig helhetlig tiltakskjede for barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp.

Forslaget må omfatte:

- ansvars-, oppgave- og rollefordeling for de ulike instanser på de ulike nivåer.
- ulike virkemidler med sikte på målrettet og koordinert hjelp nærmest mulig brukeren.
- særskilt omtale av psykisk helse, sosiale- og emosjonelle vansker og atferdsvansker.
- vurderinger av fremtidig kompetansebehov i tiltakskjeden og samarbeid mellom støttesystemet og universitets- og høyskolesektoren skal omtales særskilt.
- vurdere økonomiske, administrative og evt. andre vesentlige konsekvenser av de ulike forslagene.
- fremme lovforslag innenfor dagens ressursramme.
- arbeide i tråd med utredningsinstruksen med veiledninger.

- avslutte sitt arbeid innen 1. juli 2009.

Departementet inviterer i skriv av 22.07. 2009 til en bred høring for å gå flest mulige instanser anledning til å uttale seg om og å påvirke opplæringstilbudet for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Alle lederne i fagområdet Skole, barnehage og kultur har fått orientering om *Rett til læring* med mulighet for å komme med innspill til denne uttalelsen. Kommunaldirektør etablerte en arbeidsgruppe under ledelse av avdelingsleder for PPT som skulle samarbeide om høringen. Øvrige medlemmer i gruppen var enhetsleder Jessheim skole og ressurscenter, enhetsleder kommunale barnehager og enhetsleder Døli skole og hørselssenter. Arbeidsgruppa har hatt to arbeidsmøter.

I høringsbrevet inviteres det til å uttale seg om alle forslagene, men ber om at det i høringsuttalelsene tydelig refereres til hvilke kapitler og forslag som kommenteres. Arbeidsgruppa har kommet frem til et enstemmig forslag til høringsuttalelse.

VURDERINGER/DRØFTINGER

Utalgets innstilling er forholdsvis omfattende og inneholder hele 63 forslag. I Ullensakers uttalelse vil en i første rekke kommentere forslag som er spesielt interessante eller som en mener kommunen ikke kan slutte seg til.

Kap. 13 Tidlig innsats og forebygging

a) Det utvikles en ressursbank med varierte verktøy

Utalget foreslår dette i forbindelse med at barnehage- og skoleeier får plikt til å sørge for kontinuerlig og systematisk oppfølging av alle barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø. Det skal da utvikles varierte verktøy som en støtte for barnehager og skoler i oppfølging av barn og elever. Dette kan for eksempel gjøres gjennom en ressursbank som tar utgangspunkt i de mange gode verktøyene som brukes i barnehager og skoler i dag. I forslaget står det ingen ting om organisering og gjennomføring av ressursbanken. Det klargjøres ikke om dette skal være kommunalt eller statlig organisert. Forslaget blir derfor for vagt med lite forpliktelser.

b) Kommunen får plikt til å sikre språkkartlegging av barn omkring fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn må begge språk kartlegges.

En rapport fra Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) 2009 viser at 60 prosent av barnehagene har etablert faste rutiner for språkkartlegging. TRAS er det mest utbredte kartleggingsverktøyet i både kommunale og private barnehager. Det er også språkkartlegging på helsestasjonen ved 2- og 4- årskontrollen i Ullensaker kommune. Her brukes de anbefalte screeningene SATS og SPRÅK 4. Det kan derfor se ut som det er overlappende funksjoner når det gjelder kartlegging av språk- og kommunikasjonsferdigheter mellom helsestasjon og barnehage. I barnehagen oppholder pedagogisk personell og barna seg daglig.

I St.meld. nr. 41 (2008-2009) foreslår Kunnskapsdepartementet å innføre krav om at alle barnehager skal gi tilbud om språkkartlegging til alle barn som går i barnehage. Stortingsmeldingen peker på at kartleggingen bør skje når barnet er tre år. Dette forutsetter at barnehagen og helsestasjonen utvikler et tettere samarbeid og at kvalitetssikret

kartleggingsverktøy blir utarbeidet. Oppfølgingsrutinene i kommunene må styrkes og gjøres klarere.

c) *Læringsboka innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring*

Læringsboka skal :

- fremme barnets/elevens læring, trivsel og personlige utvikling
- dokumentere barnehagens og skolens oppfølging, tilretteleggingsstrategier og læringsmiljø
- styrke samarbeide og dialogen mellom barnehage/skole og hjemmet
- sikre sammenheng og overganger i opplæringsløpet

Det er liten tvil om at læringsbokas funksjon og plass vil kunne fremme og utvikle alle de fire strekpunktene, men det er flere ting som må avklares før det kan settes i verk. Når det gjelder skole forutsetter utvalget at det er en lærer som skal utarbeide, vedlikeholde og oppdatere læringsboka og ha ansvar for kontakt med foreldrene. Når det gjelder barnehagen ligger det allerede et krav i St. meld. nr. 41 (2008-2009) Kvalitet i barnehagen om at skriftlig dokumentasjon om barns interesser, lek, læring og utvikling overføres fra barnehage til skole.

Læringsbokas funksjon og omfang er ikke godt nok utredet. Dette gjelder også innhold og juridisk status. Når det gjelder innhold omtales både IOP (Individuell opplæringsplan) og IP (Individuell plan) i tillegg til øvrige dokumentasjoner. Selv om utvalget vektlegger at læringsboka kan avbyråkratisere lærernes arbeidssituasjon, vil uklarhet omkring funksjon og omfang kunne forsterke dagens arbeidspress i skolen.

Det er innført digitale mapper fra og med 4. trinn. Dette bør utbygges slik at læringsboka blir digital med et felles landsomfattende innhold. Ambisjonen om å utvikle et enklere dokumentasjons- og rapporteringssystem harmonerer med digital innføring slik at all registrering kun kan foretas en gang.

d) *Det gjennomføres foreldresamtaler minimum to ganger pr. år, også i barnehagen*

Med innføring av denne bestemmelse vil barnehagen komme på linje med skolen. Dette har også departementet gått inn for i St. meld. nr. 41 (2008 – 2009) og dette støttes av arbeidsgruppen.

Kap. 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

a) *Retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5 – 1 erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen omfatter det mangfold av tiltak som settes i verk i form av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak*

Utvalget foreslår at begrepet spesialundervisning erstattes med ekstra tilrettelegging i opplæringen. Begrunnelsen for dette er bl.a. Ot.prp. nr. 55 (2008-2009) *Om lov om endringer i opplæringslova* der det ble lagt fram et forslag til ny § 1- 3, andre ledd der det skal hete: § 1 – 3 Tilpassa opplæring og tidlig innsats.

Det foreslås høy lærertetthet på 1. – 4. trinn særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning. Utvalget tolker dette slik at dagens skille mellom ordinær opplæring og spesialundervisning er i ferd med å bli visket ut.

Det pekes også på at spesialundervisningen i dag praktiseres forskjellig fra skole til skole. Begrepet rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen kan synes enda mer uklart enn spesialundervisning. Det nasjonale tilsynet i 2008 avdekket brudd på opplæringsloven i 86 % av tilsynene. Avvikene avdekket at skoleeierne i marginal utstrekning er kjent med eller følger lovverket.

Det synes derfor ikke å være grunnlag for å forandre spesialundervisning slik utvalget foreslår. Det er snarlig heller snakk om større tydelighet når det gjelder praktisering av gjeldende lovverk.

b) Den som har ansvaret for gjennomføringen av ekstra tilrettelegging i opplæringen, må ha relevant kompetanse til å møte de utfordringene som ligger til grunn for tilretteleggingen, eksempelvis spesialpedagogisk kompetanse.

Her peker utvalget på en del av spesialundervisningen som ofte ikke er tilfredsstillende nok. Det gjelder å ivareta og ta i bruk den spesialpedagogiske kompetansen. Det er dessverre en tendens til at flere og flere timer med spesialundervisning utføres av ufaglærte som ikke står under veiledning av en spesialpedagog. Effekten av spesialundervisningen vil trolig øke dersom en bruker fagpersoner til å ivareta denne.

c) Vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering slik det forutsettes i dagens § 5-3 i opplæringsloven, men basert på barnehagens og skolens egen saksforberedelse, gjort i samarbeid med PP-tjenesten.

d) Det skal utarbeides sakkyndig vurdering dersom

- det er sannsynlig at det må gjøres avvik fra læreplanen*
- skolen ikke har den nødvendige kompetanse*
- foresatte og barnehagen/skolen krever det*
- tilretteleggingen vil kunne forutsette større organisatoriske endringer*

Da begge disse forslagene henger sammen, er det nødvendig å behandle dem under ett. Utvalget mener at disse forslagene vil frigjøre ressurser fra PP-tjenesten til systemrettet arbeid. Utvalget mener også at en ved å endre kravet til obligatorisk sakkyndig vurdering til en plikt til samhandling mellom barnehage/skole og PP-tjeneste, vil medføre en bedre effektivitet i systemet. Tiltak vil etter utvalgets mening settes i gang raskere, uten at man må vente på at den sakkyndige vurderingen foreligger.

Utvalget mener at det skal utarbeides sakkyndig vurdering bl.a når det må gjøres avvik fra læreplanen og når skolen ikke har den nødvendige kompetanse. Disse to momentene vil medføre at PPTs sakkyndighetsarbeid blir som før. Avvik fra læreplaner henger nøye sammen med vedtak om spesialundervisning. Kompetansen ved skolene er i høyeste grad forskjellig noe som kan medføre enda større forskjeller fra skole til skole når det gjelder enhver form for spesialundervisning. Dette kan i større grad true det likeverdige tilbudet i den enkelte kommune.

Skolene i Ullensaker og i mange andre kommuner har i dag rammebudsjett etter antall elever. Det betyr at de kan sette i gang kartlegging og tiltak så tidlig som overhodet mulig. Skolene og barnehagene har plikt på seg til å kartlegge og utprøve forskjellige tiltak. En sakkyndig

vurdering kan ofte støtte opp om noen av de tiltakene skolen/barnehager har satt i verk, men medfører ikke at skolen/barnehagen får tilført flere ressurser. Grenseoppgangen som utvalget prøver å dra opp mellom enkeltvedtak med eller uten sakkyndighet blir for utydelig. Dette kan igjen medføre større arbeid og større byråkrati både for skolen og PP-tjenesten.

Ofte bruker PP-tjenesten uforholdsmessig mye tid på små sakkyndige utredninger på bekostning av større og langt mer alvorlige saker. Det er på dette feltet det kan iverksettes en effektivisering på den måten at skolen/barnehagen kan fatte enkeltvedtak uten sakkyndig vurdering når det gjelder spesialundervisning under 142.5 årstimer. Vedtaket vil fortsatt kunne påklages dersom eleven eller foresatte mener at tiltakene i vedtaket ikke er godt nok.

e) Rett til ekstra tilrettelegging før opplæringspliktig alder hjemles i barnehageloven

Det fremgår av øvrig saksutredning at rett til spesialpedagogisk hjelp bør hjemles i barnehageloven.

f) Rett til ekstra tilrettelegging på grunnskolens område for voksne. Behovet for en lovfestet rett til ekstra tilrettelegging i videregående opplæring som er organisert særskilt for voksne, utredes

Rett til spesialundervisning i opplæringslovens § 4A-2 opprettholdes. En støtter utvalgets forslag om å opprette et eget utvalg som skal vurdere tiltak for bedre å sikre voksnes grunnleggende ferdigheter med særlig vekt på ferdigheter i lesing, skriving, tallforståelse og digitale ferdigheter. Dette utvalget bør oppnevnes så raskt som mulig da det her handler om ca. 400 000 nordmenn som i yrkesaktiv alder har for svake leseferdigheter eller tallforståelse til å fungere i et moderne arbeidsliv.

Kap. 15 Tilpassede og fleksible opplæringsløp

a) Rutinene forsterkes for overganger og samarbeid mellom barnehage, skole og lærerbedrifter

Det er avgjort et behov for å sette rutiner inn i et bedre system. Når læringsboka blir formalisert og begynner å virke, vil dette bedre seg noe. Likevel er det behov for tiltak på systemnivå for å hindre at barn/ungdom faller utenfor opplæringssystemet.

Kap. 16 PP-tjenesten og Statped – tettere på

a) PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte læreversker

Det er nødvendig at samarbeidet utvides og klargjøres spesielt når det gjelder systemrettet arbeid. Dette medfører imidlertid at andre oppgaver må reduseres eller at PP-tjenesten styrkes.

b) Det tas inn bestemmelser om PPT i barnehageloven

Dette er helt nødvendig for å sikre helhet og sammenheng i hele opplæringsløpet.

c) Det etableres et nasjonalt utviklingssenter for PP-tjenesten, underlagt Utdanningsdirektoratet, med faglig tilknytning til et universitet eller høgskole. Senteret gis en økonomisk ramme på ca. 6 fagårsverk – 8 mill. kr.

Dette senteret vil bli et viktig bidrag bl.a når det gjelder å høyne PP-tjenestens kompetanse på områdene organisasjonsutvikling, samspills- og relasjonsanalyse, psykososiale vansker og atferdsvansker, samt på lovverk, læreplaner m.m.

d) *Det etableres et femårig kompetanseutviklingsprogram for PP- tjenesten og tjenestens samarbeidspartnere med en økonomisk ramme på ca. 50 mill. kr.pr. år.*

Forslaget må ses i lys av forslaget til oppgave- og ansvarsfordeling mellom PP-tjenesten og Statped. Utviklingssenteret vil stå for planleggingen der det også må tas høyde for å styrke kompetansen til PP-tjenesten på de høfrekvente fagområdene som Statped i mindre grad skal arbeide med.

e) *Statped organiseres i fire samorganiserte og samlokaliserte spesialpedagogiske regionssentre (Sørøst, Vest, Midt og Nord)*

Dette forslaget gir sammenfallende organisering mellom Statped og helseforetakene. Dette vil kunne gjøre koordinering av tjenester og samarbeid mellom helsesektoren og opplæringssektoren bedre.

f) *Regionssentrene oppgaveportefølje skal innbefattespisskompetanse på fagområdene syn, hørsel, språk/tale/kommunikasjon, ervervet hjerneskade og omfattende og sammensatte lærevansker.*

Den foreslåtte fordeling innen spisskompetanse synes veldig klargjørende og dekker de store behov som finnes innenfor disse grupperinger.

g) *Sentrene/avdelingene for sammensatte lærevansker avvikles i sin nåværende form. 30 av 145 årsverk overføres til de regionale spesialpedagogiske sentrene for å ivareta behovet for kompetanse innenfor områder med lav forekomst knyttet til omfattende og sammensatte lærevansker*

Dette forslag vil medføre klarere oppgavefordeling og større effektivitet.

h) *Med bakgrunn i reduserte behov avvikles etter hvert de statlige hørselsskolene på grunnskolenivå.*

Dette forslag er i hovedsak begrunnet ut fra elevtallsnedgang og at elever skal få tilbud så nært som mulig sin hjemkommune. Dette understreker at Ullensaker har gjort riktig valg når det gjelder oppretting av Døli skole og hørselssenter

i) *Lillegården kompetansesenter med nåværende økonomiske ressursramme tas ut av Statpeds portefølje og legges under Utdanningsdirektoratet som et nasjonalt senter for læringsmiljø og problematferd. Senteret knyttes faglig til et universitet eller en høyskole.*

Lillegården har arbeidet på en annen måte og på andre felter enn øvrige Statped- sentre. Senteret har spesiell kompetanse knyttet til læreren som leder, relasjonen lærer – elev og problematisk atferd på skolen. Senterets arbeid har også direkte fokus knyttet til PP-tjenesten. Senterets arbeidsfelt har stor relevans i forhold til utviklingen av norsk skole og denne omorganisering vil styrke senterets muligheter til å videreføre dette arbeidet.

j) *Etter at de foreslåtte tidsbegrensede tiltakene er avsluttet, brukes frigjorte midler til å styrke PP-tjenesten i kommuner og fylkeskommuner.*

Bakgrunnen for dette forslag er de entydige signaler utvalget har mottatt om at samfunnet bør satse ytterligere på PP-tjenesten som en viktig aktør i opplæringssektoren. Et samlet utvalg peker på at en ny vekting av arbeidsoppgaver for PP-tjenesten og større ambisjoner enn tidligere for barns og elevers utvikling og læring, tilsier at statlige myndigheter bør vurdere å styrke PP-tjenesten kvalitativt og kvantitativt ut over dagens nivå og gjeldende ramme

Kap. 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

a) Bestemmelser om individuell plan hjemles i barnehageloven og opplæringsloven

Utvalgets begrunnelse for dette forslaget er bl.a at individuell plan nå er hjemlet hovedsakelig i helselovgivningen. En fellesbestemmelse om individuell plan i barnehage og skole, vil etter utvalgets mening gi flere profesjoner og instanser et aktivt forhold til dette verktøyet. Barnehager og skoler har imidlertid arbeidet meget aktivt i forhold til individuell plan slik den er organisert nå. Disse aktørene har imidlertid en individuell opplæringsplan (IOP) som skal utarbeides. Selv om IOP på mange måter blir en del av Individuell plan (IP), medfører dette ofte at barnehager, skoler og PP-tjenester opplever at disse planene og møtene i mindre grad angår deres arbeid. Utvalget begrunner også forslaget med at dette vil sikre sårbare overganger i skolesystemet når det også ses i sammenheng med forslaget om læringsboka. Dette kan igjen medføre at skoler, barnehager og PP-tjeneste påføres enda mer arbeid uten at en har garanti for at dette vil utvikle tverretatlig samarbeid.

En vil på bakgrunn av dette anbefale at bestemmelser om individuelle planer forblir hjemlet der de er med en klarere definisjon av hvilke deltagere som er nødvendige særlig i forhold til koordinering av hjelpetiltakene.

b) Det innføres rett til en tjenesteyter (personlig koordinator) ved behov for langvarige og koordinerte tjenester

Denne retten vil medføre at tjenestemottakeren har rett til personlig koordinator selv om mottakeren ikke har individuell plan. Utvalget understreker at personale i barnehager og skoler også kan påta seg rollen som personlig koordinator dersom individuell plan blir hjemlet i barnehageloven og opplæringsloven.

Den foreslåtte ordningen avvises da det er opp til den enkelte kommune å avgjøre hvem som skal være personlig koordinator uavhengig av hvilke lover retten er hjemlet i.

c) PP-tjenesten får selvstendig henvisningsrett til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og barnehabiliteringstjenesten (HABU)

Forslaget er begrunnet med at PP-tjenesten som henvisende instans vil være sikret direkte tilbakemeldinger på de oppdrag spesialisthelsetjenesten har utført og dermed kunne gi rask og adekvat oppfølging til den enkelte på lokalt nivå

PPT i ØRU har lenge arbeidet for å få dette til da det også medfører at barn og elever blir stående på venteliste inntil 3 steder. En anbefaler derfor forslaget sterk.

d) Det må klargjøres hvem som har ansvar for tilbud etter skoletid for de som har behov for dette etter 7. trinn

Opplæringsloven pålegger kommunene å ha et skolefritidstilbud før og etter skoletid for alle elever fra og med 1. til og med 4. trinn samt å gi barn med behov for særskilt hjelp og støtte et

skolefritidstilbud til og med 7. trinn. Det er ikke klargjort hvem som skal ha ansvaret for et etter skoletid tilbud etter 7 trinn.

Det er nødvendig med en klargjøring av dette som i ettertid vil medføre økt utgifter for kommunene. Da det er snakk om et SFO-tilbud (etter skole tilbud) synes det rimelig og naturlig at skolen får dette ansvaret. Uavhengig av dette støtter en forslaget.

Kap. 18 Økt kompetanse på alle nivåer

a) *Den allmenne kvalifiseringen i relevante grunnutdanninger følges nært opp og styrkes ut fra behovet for kompetanse knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner*

Det synes naturlig at hovedvekten av spesialpedagogiske emner knyttes opp mot utfordringer og dilemmaer som har relativt høy forekomst bl.a lesing, skriving, regning, begrepstrening/kommunikasjon og samspillsvansker / psykiske vansker. Det må være den enkelte kommunes oppgave å utvikle langsiktige planer vedr. grunnleggende lese/skrive/matematikkopplæring da dette er hjørnesteinene for videre læring og utvikling.

b) *Barne- og ungdomsarbeidere får hevet sin kompetanse på læringsmiljø og vanlige læringsutfordringer hos barn, slik at de kan bidra til en inkluderende barnehage og skole*

Det er imidlertid grunn til å understreke at assistent/ barne- og ungdomsarbeider må veiledes av læreren som står ansvarlig for opplæringen. Assistent kan ikke formelt tillegges et pedagogisk ansvarens. En viser i denne sammenheng til utvalgets kommentarer 6.6.3 side 72 der utvalget beskriver betydningen av spesialpedagogisk kompetanse.

c) *Profesjonsorienteringen i de disiplinorienterte masterutdanningene blir styrket når det gjelder praktisk-pedagogisk orientering, krav til praksis i studiene og rådgivning ved starten av yrkeskarrieren.*

Bakgrunnen for dette forslaget er å sikre at de som velger dette utdanningsløpet sikres mer relevant praksis fra barnehage/skole slik at de har større mulighet for å gi mer relevant rådgivning.

KONKLUSJON

Med bakgrunn i vurderingene gjort av arbeidsgruppa anbefaler kommunaldirektør at Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur vedtar høringsutkastet slik det fremkommer i saksframlegget med følgende presiseringer:

Generelt:

En savner mer utdyping og utførlig diskusjon omkring opplæringstilbud i en inkludert skole når det gjelder elevgrupper som psykisk utviklingshemmede, autister og elever med andre syndromer.

1. Ullensaker kommune gir tilslutning til følgende av utvalgets forslag:

Kap. 13 Tidlig innsats og forebygging

d) *Det gjennomføres foreldresamtaler minimum to ganger pr. år, også i barnehagen*

Kap. 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

- d) *Den som har ansvaret for gjennomføringen av ekstra tilrettelegging i opplæringen, må ha relevant kompetanse til å møte de utfordringene som ligger til grunn for tilretteleggingen, eksempelvis spesialpedagogisk kompetanse*

Kap. 15 Tilpassede og fleksible opplæringsløp

- d) *Rutinene forsterkes for overganger og samarbeid mellom barnehage, skole og lærerbedrifter*

Kap. 16 PP-tjenesten og Statped – tettere på

- d) *PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker*
- b) *Det tas inn bestemmelser om PPT i barnehageloven*
- c) *Det etableres et nasjonalt utviklingscenter for PP-tjenesten, underlagt Utdanningsdirektoratet, med faglig tilknytning til et universitet eller høyskole. Senteret gis en økonomisk ramme på ca. 6 fagårsverk – 8 mill. kr.*
- d) *Det etableres et femårig kompetanseutviklingsprogram for PP- tjenesten og tjenestens samarbeidspartnere med en økonomisk ramme på ca. 50 mill. kr.pr. år.*
- e) *Statped organiseres i fire samorganiserte og samlokaliserte spesialpedagogiske regionsentre (Sørøst, Vest, Midt og Nord).*
- f) *Regionsentrenes oppgaveportefølje skal innbefatte spisskompetanse på fagområdene syn, hørsel, språk/tale/kommunikasjon, ervervet hjerneskade og omfattende og sammensatte lærevansker.*
- g) *Sentrene/avdelingene for sammensatte lærevansker avvikles i sin nåværende form. 30 av 145 årsverk overføres til de regionale spesialpedagogiske sentrene for å ivareta behovet for kompetanse innenfor områder med lav forekomst knyttet til omfattende og sammensatte lærevansker*
- h) *Med bakgrunn i reduserte behov avvikles etter hvert de statlige hørselsskolene på grunnskolens nivå.*
- i) *Lillegården kompetansesenter med nåværende økonomiske ressursramme tas ut av Statpedss portefølje og legges under Utdanningsdirektoratet som et nasjonalt senter for læringsmiljø og problematferd. Senteret knyttes faglig til et universitet eller en høyskole.*
- j) *Etter at de foreslåtte tidsbegrensede tiltakene er avsluttet, brukes frigjorte midler til å styrke PP-tjenesten i kommuner og fylkeskommuner.*

Kap. 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

- c) *PP-tjenesten får selvstendig henvisningsrett til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og barnehabiliteringstjenesten (HABU)*
- d) *Det må klargjøres hvem som har ansvar for tilbud etter skoletid for de som har behov for dette etter 7. trinn*

Kap. 18 Økt kompetanse på alle nivåer

- c) *Den allmenne kvalifiseringen i relevante grunnutdanninger følges nært opp og styrkes ut fra behovet for kompetanse knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner*
- c) *Barne- og ungdomsarbeidere får hevet sin kompetanse på læringsmiljø og vanlige læringsutfordringer hos barn, slik at de kan bidra til en inkluderende barnehage og skole*

- c) *Profesjonsorienteringen i de disiplinorienterte masterutdanningene blir styrket når det gjelder praktisk-pedagogisk orientering, krav til praksis i studiene og rådgivning ved starten av yrkeskarrieren.*

2. Ullensaker kommune mener at følgende av utvalgets forslag må spesifiseres nærmere:

Kap. 13 Tidlig innsats og forebygging

- c) *Det utvikles en ressursbank med varierte verktøy*
- c) *Kommunen får plikt til å sikre språkkartlegging av barn omkring fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn må begge språk kartlegges.*
- c) *Læringsboka innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring*

3. Ullensaker kommune slutter seg ikke til følgende forslag:

Kap. 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

- c) *Retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5 – 1 erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen omfatter det mangfold av tiltak som settes i verk i form av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak*
- c) *Vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering slik det forutsettes i dagens § 5-3 i opplæringsloven, men basert på barnehagens og skolens egen saksforberedelse, gjort i samarbeid med PP-tjenesten.*
- d) *Det skal utarbeides sakkyndig vurdering dersom*
 - *det er sannsynlig at det må gjøres avvik fra læreplanen*
 - *skolen ikke har den nødvendige kompetanse*
 - *foresatte og barnehagen/skolen krever det*
 - *tilretteleggingen vil kunne forutsette større organisatoriske endringer*
- e) *Rett til ekstra tilrettelegging før opplæringspliktig alder hjemles i barnehageloven*
- f) *Rett til ekstra tilrettelegging på grunnskolens område for voksne. Behovet for en lovfestet rett til ekstra tilrettelegging i videregående opplæring som er organisert særskilt for voksne, utredes.*

Kap. 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

- c) *Bestemmelser om individuell plan hjemles i barnehageloven og opplæringsloven*
- b) *Det innføres rett til en tjenesteyter (personlig koordinator) ved behov for langvarige og koordinerte tjenester*

Melding om vedtak sendes:

•